

ธุรกิจบริการโรงภาพยนตร์... เติบโตท่ามกลางความผันผวนทางเศรษฐกิจ

สถานการณ์ธุรกิจบริการโรงภาพยนตร์ในปัจจุบัน

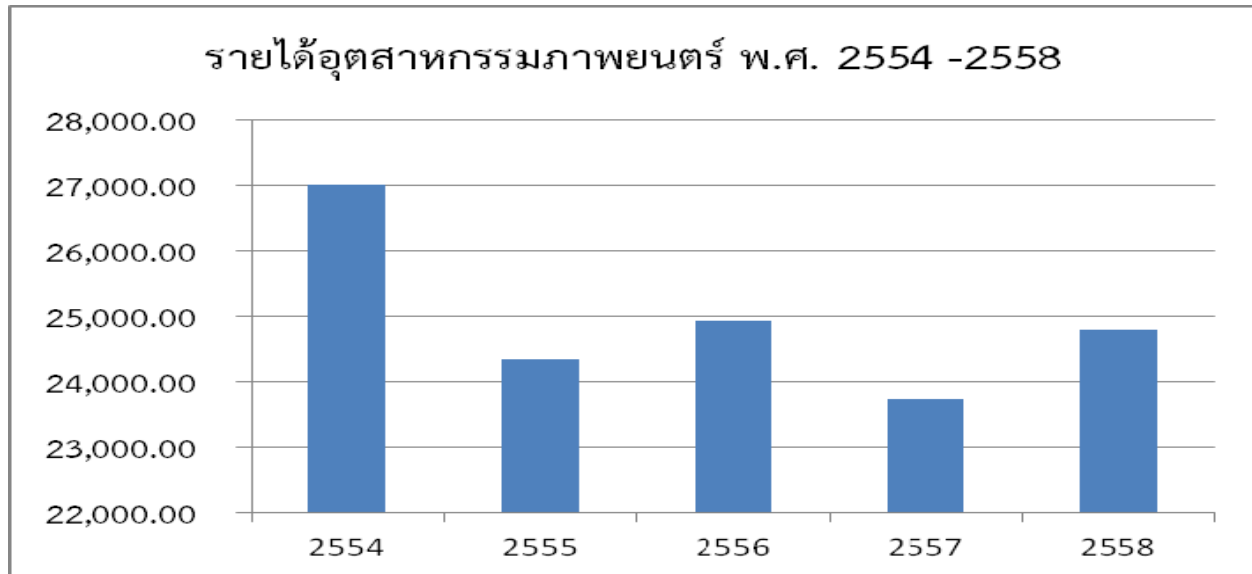
บริการโรงภาพยนตร์เป็นธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจบริการด้านนันทนาการ ซึ่งเป็นธุรกิจที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของไทย การชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ยังคงเป็นกิจกรรมอันดับต้นๆ ที่ผู้บริโภคคนไทยเลือกเป็นกิจกรรมสันทนาการหากต้องการผ่อนคลายจากการดำเนินชีวิตประจำวันและยังเป็นกิจกรรมที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย อีกทั้งค่าใช้จ่ายในการเข้าชมภาพยนตร์ที่ไม่สูงนัก ส่งผลให้ธุรกิจบริการโรงภาพยนตร์ยังเป็นธุรกิจที่สามารถขยายตัวได้คงเส้นคงวา แม้ว่าจะต้องเผชิญกับปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ไม่เอื้ออำนวยมากนัก ขณะเดียวกันท่ามกลางการแข่งขันในธุรกิจดังกล่าวก็ทำให้ผู้ประกอบการ โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายใหญ่พยายามปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการที่สะดวกสบายและรวดเร็วเพื่อให้ทันสมัยมากขึ้น และตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค นอกจากนี้ ยังได้นำกลยุทธ์ทางการตลาดต่างๆ มาใช้เพื่อขยายและรักษาส่วนแบ่งตลาดของตนเอง

ปัจจุบัน กลุ่มผู้ประกอบการในธุรกิจโรงภาพยนตร์ในไทยสำคัญ ประกอบด้วย

1. บริษัทเมเจอร์ ซินีเพล็กซ์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) (Major Cineplex Co., LTD) ถือเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ที่สุดในตลาดประเทศไทย ภายหลังจากการควบรวมกิจการระหว่างบริษัทเมเจอร์ซินีเพล็กซ์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) และบริษัทอีจิวี เอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด (มหาชน) เมื่อ พ.ศ. 2547 ซึ่งส่งผลให้มีส่วนแบ่งการตลาดรวมกันสูงถึงร้อยละ 80 ปัจจุบันกลุ่มบริษัทดังกล่าวมีจำนวนสาขาทั้งสิ้น 91 สาขา ภายใต้อุปกรณ์การค้า “Major Cineplex”, “EGV”, “Paragon Cineplex” และ “Esplanade Cineplex” และมีจำนวนโรงภาพยนตร์ทั้งสิ้น 601 โรง
2. บริษัท เอส เอฟ ซีนีมา ซิตี้ จำกัด (SF Cinema Co., LTD) เป็นผู้ประกอบการรายใหญ่อันดับ 2 รองจากบริษัทเมเจอร์ ซินีเพล็กซ์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 15 ซึ่งเป็นกลุ่มทุนที่ประกอบธุรกิจโรงภาพยนตร์ในภาคตะวันออก และได้ขยายการลงทุนเข้ามาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเริ่มเปิดให้บริการเมื่อเดือนเมษายน 2542 และให้บริการที่สาขามาบุญครองเป็นสาขาแรก ปัจจุบันกลุ่มนี้มีจำนวนสาขาทั้งสิ้น 10 สาขา ภายใต้อุปกรณ์การค้า “SF Cinema City”, “SFX” และ “SF World Cinema” และมีจำนวนโรงภาพยนตร์ทั้งสิ้น 90 โรงภาพยนตร์
- 3 กลุ่มผู้ประกอบการรายย่อยในธุรกิจโรงภาพยนตร์อีกหลายราย เช่น กลุ่มเมเจอร์ฮอลลีวูด และกลุ่ม UMG ซึ่งมีส่วนแบ่งการตลาดรวมกันร้อยละ 5

สถิติมูลค่ารายได้ของอุตสาหกรรมภาพยนตร์

หน่วย : ล้านบาท

ที่มา : สถิติข้อมูลอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ปี 2558 จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

จากสถิติข้อมูลอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวีดิทัศน์ของไทยของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ปรากฏว่า มูลค่ารายได้ของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยเฉลี่ยในช่วงปี 2554 - 2558 อยู่ที่ 24,957.29 ล้านบาท และในปี 2558 รายได้จากอุตสาหกรรมดังกล่าวอยู่ที่ 24,794 ล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากผู้ประกอบการได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการขายอย่างต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นการชมภาพยนตร์ที่โรงภาพยนตร์ระดับกลางมากขึ้นแต่ อาทิ การขายบัตรชมภาพยนตร์ในรูปแบบ Gift Vouchers การดึงดูดผู้ชมภาพยนตร์เป็นกลุ่มใหญ่ การรับสมัครบัตรสมาชิกที่มีอภิสิทธิ์พิเศษสำหรับผู้ชมภาพยนตร์เฉพาะกลุ่ม เช่น นักเรียน นักศึกษา การมอบส่วนลดในการซื้อบัตรชมภาพยนตร์ในบางวันของแต่ละสัปดาห์ เป็นต้น

กฎหมาย/กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจบริการโรงภาพยนตร์1) พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 (ประกาศใช้เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2551)

กฎหมาย/กฎระเบียบ	สาระสำคัญ
พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551	● มาตรา 25 : ภาพยนตร์ที่จะนำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายในราชอาณาจักร ต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ และออกเลขรหัส ก่อนนำออกเผยแพร่และจำหน่าย โดยเฉพาะภาพยนตร์จะกำหนดจัดประเภทของภาพยนตร์ (Rating) ● มาตรา 26 : การตรวจพิจารณาภาพยนตร์ตามมาตรา 25 ให้คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์กำหนดด้วยว่า ภาพยนตร์ดังกล่าวจัดอยู่ในภาพยนตร์ประเภทใด ซึ่งมีทั้งหมด 7 ประเภทคือ (1) ภาพยนตร์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้และควรส่งเสริมให้มีการดู (ส ส่งเสริม) (2) ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้ทั่วไป (ท ทั่วไป) (3) ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้

กฎหมาย/กฎระเบียบ	สาระสำคัญ
	มีอายุตั้งแต่สิบสามปีขึ้นไป (น 13+) (4) ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป (น 15+) (5) ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีขึ้นไป (น 18+) (6) ภาพยนตร์ที่ห้ามผู้ที่มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปี (ฉ 20-) ซึ่งการจัดประเภทภาพยนตร์ (Rating) ในเรท 13+-เรท 18+ เป็นภาพยนตร์เรทแนะนำเด็กที่มีอายุตามที่กำหนดคือ อายุตั้งแต่สิบสามปี สิบห้าปี สิบแปดปี ไม่ควรดูภาพยนตร์เพียงลำพัง ควรมีผู้ปกครองให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ภาพยนตร์ที่ห้ามต่ำกว่ายี่สิบปีเป็นภาพยนตร์ที่ต้องใช้วิจารณญาณในการรับชม จึงไม่เหมาะให้เด็กดู เพราะเด็กจะซึมซับแบบอย่างที่ไม่ดี ทำให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่ผิดๆไป เพราะนี่ถือว่าเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ (7) ภาพยนตร์ที่ห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักรหมายถึง ภาพยนตร์ที่ไม่อนุญาตให้นำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร ● มาตรา 31 : ให้นายทะเบียนกลางกำหนดหมายเลขรหัสและประทับตราเครื่องหมายการอนุญาต ประเภทของภาพยนตร์ และหมายเลขรหัสลงบนภาพยนตร์ที่ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตตามมาตรา 25 ● มาตรา 37 : ห้ามผู้ใดประกอบกิจการโรงภาพยนตร์โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน ● มาตรา 38 ห้ามผู้ใดประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายภาพยนตร์โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทน เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนใบอนุญาตนั้น ให้ออกสำหรับสถานที่ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์แต่ละแห่ง จะมีไว้ในสถานที่ประกอบกิจการของตนเพื่อนำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายจะต้องเป็นภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาละเอียด เช่นเดียวกับภาพยนตร์ที่ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตตามมาตรา 25 และมีการแสดงเครื่องหมายการอนุญาตประเภทของภาพยนตร์และหมายเลขรหัส ● มาตรา 44 : ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งประเภทของภาพยนตร์ที่นำออกฉายแต่ละเรื่องไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ชัดเจนในบริเวณโรงภาพยนตร์ และห้ามผู้รับใบอนุญาตยินยอมหรือละเลยให้ผู้ซึ่งมีอายุต่ำกว่าที่กำหนดตามมาตรา 26 (6) เข้าไปในโรงภาพยนตร์ในระหว่างที่ทำการฉายภาพยนตร์ที่จัดอยู่ในประเภทดังกล่าว มาตรา 45 ห้ามผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 38 ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ที่จัดอยู่ในประเภทตามมาตรา 26 (6) ให้แก่ผู้ซึ่งมีอายุต่ำกว่าที่กำหนดไว้สำหรับภาพยนตร์ประเภทดังกล่าว และมาตรา 46 การฉายภาพยนตร์ในสถานที่ที่บุคคลทั่วไปสามารถดูได้ ต้องเป็นภาพยนตร์ที่จัดอยู่ในประเภทตามมาตรา 26 (1) หรือ (2)

อย่างไรก็ตาม หากภาพยนตร์ที่ไม่มีหมายเลขรหัสที่แสดงบนภาพยนตร์นั้นๆ เป็นภาพยนตร์ที่ยังไม่ได้รับการตรวจพิจารณาการจัดประเภทของภาพยนตร์ (Rating) จากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ และโรงภาพยนตร์ได้นำภาพยนตร์ที่ไม่ได้มีหมายเลขรหัสออกฉายและเผยแพร่ ก็จะเป็นการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายด้วย ดังนั้น

การนำภาพยนตร์ออกฉายเผยแพร่ต้องมีการตรวจสอบหมายเลขรหัสที่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดทุกครั้ง หากพบว่ามีการนำภาพยนตร์ที่ยังไม่ได้รับการอนุญาตให้ออกฉาย ให้เช่า หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ถือว่าฝ่าฝืนมีโทษอาญามาตรา 77 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 23 วรรคหนึ่ง (ผู้สร้างภาพยนตร์ต้องดำเนินการสร้างภาพยนตร์ในลักษณะที่ไม่เป็นการบ่อนทำลาย ชัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงและเกียรติภูมิของประเทศไทย) หรือนำภาพยนตร์ตามมาตรา 26 (7) ออกเผยแพร่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 78 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 25 วรรคหนึ่ง มาตรา 28 วรรคสอง มาตรา 34 วรรคหนึ่ง (ห้ามผู้ใดส่งภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นในราชอาณาจักรออกนอกราชอาณาจักร เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์) ต้องระวางโทษปรับ ตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท และมาตรา 79 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 37 วรรคหนึ่ง มาตรา 38 วรรคหนึ่ง หรือประกอบกิจการดังกล่าวในระหว่างถูกพักใช้หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืนอยู่

2) กฎกระทรวงว่าด้วยการขอและการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงภาพยนตร์ พ.ศ. 2552

กฎหมาย/กฎระเบียบ	สาระสำคัญ
กฎกระทรวงว่าด้วยการขอและการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงภาพยนตร์ พ.ศ. 2552	ผู้ที่ประสงค์จะประกอบกิจการโรงภาพยนตร์โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนจะต้องได้รับอนุญาตประกอบกิจการจากนายทะเบียน การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ประกอบด้วย 1. บุคคลธรรมดา : เอกสารประกอบในการขอใบอนุญาต ประกอบด้วย 1.1) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนในกรณีและผู้ขออนุญาตมีสัญชาติไทย หรือสำเนาใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวหรือสำเนาหนังสือเดินทาง พร้อมด้วยสำเนาใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือหลักฐานการได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองในกรณีและผู้ขออนุญาตเป็นคนต่างด้าว 1.2) สำเนาใบอนุญาตให้ใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการโรงมหรสพตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ในกรณีที่โรงภาพยนตร์เป็นอาคารหรือส่วนใดของอาคาร 1.3) แผนที่สังเขปแสดงบริเวณที่ตั้งสถานประกอบกิจการตาม รวมทั้งรูปถ่ายของสถานประกอบกิจการนั้น 2. นิติบุคคล : เอกสารประกอบในการขอใบอนุญาต ประกอบด้วย 2.1) สำเนาหนังสือรับรองหรือหลักฐานการเป็นนิติบุคคลซึ่งแสดงรายการเกี่ยวกับชื่อวัตถุประสงค์ ที่ตั้งสำนักงาน และรายชื่อผู้เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลที่เป็นปัจจุบัน 2.2) สำเนาหนังสือรับรองหรือหลักฐานการเป็นนิติบุคคลของกรรมการผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล 2.3) สำเนาใบอนุญาตให้ใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการโรงมหรสพตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ในกรณีที่โรงภาพยนตร์เป็นอาคารหรือส่วนใดของอาคาร

หลังจากมีการยื่นคำขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงภาพยนตร์ต่อนายทะเบียนแล้ว นายทะเบียนจะพิจารณาคำขอและมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาไปยังผู้ขอภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานดังกล่าว หากไม่อนุญาต นายทะเบียนก็จะแสดงเหตุผลไว้ในคำขอด้วย เมื่อนายทะเบียนแจ้งการอนุญาตและผู้ขออนุญาตได้ชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโรงภาพยนตร์แล้ว นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ตามแบบที่นายทะเบียนกลางกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ทั้งนี้ การยื่นคำขอใบอนุญาตประกอบกิจการ ผู้ประกอบการสามารถยื่นคำขอใบอนุญาตได้ที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม และในเขตจังหวัดอื่น ให้ยื่นที่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด

ข้อสังเกต/ข้อคิดเห็น

ธุรกิจบริการโรงภาพยนตร์ของไทยเป็นธุรกิจที่มีผู้ประกอบการเข้ามาแข่งขันน้อยราย เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ต้องอาศัยเงินลงทุนค่อนข้างสูง โดยมีผู้ประกอบการหลักรายใหญ่ในตลาดเพียงกลุ่มของ Major Cineplex และ SF Cinema ซึ่งทั้งสองกลุ่มต่างก็มีการปรับปรุงและสร้างความแตกต่างในโรงภาพยนตร์ของตนให้มีความโดดเด่นเหนือกว่าของคู่แข่ง ทั้งในแง่ภาพลักษณ์ที่ดูหรูหราทันสมัยของสถานที่ทั้งภายในและภายนอกของโรงภาพยนตร์ และความทันสมัยของระบบเทคโนโลยีด้านภาพและเสียง เพื่อเป็นจุดขายและดึงดูดผู้บริโภคให้เข้ามาชมภาพยนตร์ รวมทั้งการวางกลยุทธ์การส่งเสริมการขาย ขณะเดียวกันผู้ประกอบการยังมีการขยายสาขาอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นทำเลที่ตั้งสาขาให้อยู่ในแหล่งชุมชนใจกลางเมืองซึ่งเป็นแหล่งรวมของย่านธุรกิจ สถานศึกษา และสถานบันเทิงต่างๆ เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคในเขตพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อค่อนข้างสูงให้ได้มากที่สุด

ปัจจุบันผู้ประกอบการต่างให้ความสนใจในการเข้ามาเปิดโรงภาพยนตร์ในห้างสรรพสินค้าและห้างค้าปลีกสมัยใหม่ (Modern trade) มากขึ้นแทนที่จะเปิดสาขาในรูปแบบ Stand Alone ขณะที่ผู้ประกอบการรายย่อยจะเข้ามาแข่งขันกับผู้ประกอบการรายใหญ่ได้ยากเนื่องจากข้อจำกัดทั้งในแง่ต้นทุนการสร้างโรงภาพยนตร์ที่สูงมาก รวมทั้งการที่กำหนดให้ชื่อโฆษณาในหน้าหนังสือพิมพ์ที่บริหารโดยค่ายโรงหนังใหญ่ นอกจากธุรกิจบริการโรงภาพยนตร์จะเป็นแหล่งนันทนาการของผู้บริโภคและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจแล้ว ยังช่วยส่งเสริมและสร้างรายได้ให้แก่ธุรกิจรายย่อยผ่านการให้เช่าพื้นที่การค้า จึงนับเป็นช่วยกระจายรายได้ อีกทางหนึ่งให้แก่ผู้ประกอบการดังกล่าว

สำนักงานการค้าบริการและการลงทุน
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
มีนาคม 2560

เอกสารอ้างอิง

1. สถิติข้อมูลอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ปี 2558 จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2. พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2521 สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม
3. หลักการการขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงภาพยนตร์ สำนักจดทะเบียนธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์